

Jaarverslag 2021

Stichting Bewaerschole

tentoonstellingsruimte voor actuele en experimentele
beeldende kunsten

Stichting Bewaerschole
Weststraat 18
4328 AB Burgh-Haamstede
www.bewaerschole.nl

Inleiding

Sinds 1975 functioneert de Bewaerschole als tentoonstellingsruimte voor experimentele en actuele beeldende kunst. De laatste jaren zijn er tentoonstellingen te zien van (inter-)nationale kunstenaars. Er is aandacht voor het vigerende maatschappelijke – intellectuele en artistieke – debat en voor reflectie en verbeelding. De Bewaerschole is gevestigd in een karakteristiek rijksmonument uit 1874.

Ook 2021 stond net als 2020 in het teken van de Covid 19 pandemie. De Stichting Bewaerschole heeft voor het tweede jaar de oorspronkelijke planning – onder meer de start nieuw hoofdprogramma The Future Has Many Histories – moeten omgooien. Het eerste halfjaar is enerzijds besteed aan het afronden van het programma Veranderende Grenzen: meanderen tussen Orde en Chaos en anderzijds het opstarten het eerdergenoemde nieuwe programma TFHMH.

Afronden uitgestelde programmering Veranderende grenzen: meanderen tussen Orde en Chaos

In goed overleg met de kunstenaars werd besloten om ondanks stringente coronamaatregelen toch de exposities door te laten gaan. De onderstaande samenvatting laat zien dat het dan vigerende corona beleid grote invloed heeft gehad op het verloop (beter: aanloop) van de exposities:

- Tentoonstelling Kees Wijker 'De Tram' van 2 april t/m 2 mei 2021 (strengere coronamaatregelen) 57 bezoekers
- Tentoonstelling Tamara Dees 'Afloat' van 8 mei t/m 6 juni 2021 (coronamaatregelen) 136 bezoekers

- Tentoonstelling Nanda Runge van 12 juni t/m 11 juli 2021 (coronamaatregelen losgelaten) 208 bezoekers

Programma Stichting Bewaerschole

Op 17 juli 2021 is het nieuwe twee en een half jaar durende kunstprogramma *The Future Has Many Histories (TFHMH)* van start gegaan. Voor de uitvoering van dit programma zijn veertien kunstenaars geselecteerd, zowel Zeeuwse als landelijke als internationale kunstenaars. Deze kunstenaars zullen zowel werk voor in de Bewaerschole als werk voor in de buitenruimte van Burgh-Haamstede ontwikkelen/ontwerpen en tonen.

Future The Has Many Histories

(voorlopig ontwerp)

The Future Has Many Histories gaat in op belangrijke filosofische en artistieke thema's met betrekking tot verleden-heden-toekomst. De tentoonstellingen gaan over interpretaties van archeologie, sociaal en cultureel erfgoed, (non-lineaire) geschiedenis van Schouwen-Duiveland en de huidige invloed van het holoceen en de voorsnog speculatieve impact van het antropoceen op onze toekomst. Meerdere bronnen en perspectieven zullen door hedendaagse kunstenaars vertaald worden naar verhalen die aansluiten op problemen waar we nu mee van doen hebben. Het nieuwe programma is voor alles een plaats voor (artistieke) 'confrontaties, speculaties en verbeeldingen', d.w.z. van dialoog, wisselwerking, samenwerking en uitdaging tussen kunstenaars, tussen kunstenaars en publiek, tussen kunstenaars en omgeving, tussen kunstenaars en bewoners als ook tussen diverse disciplines zoals actuele beeldende kunst en eigentijdse muziek.

Een passend publieksprogramma maakt deel uit van het nieuwe meerjarige programma *The Future Has Many Histories*. De kunstenaars die aan het programma meedoen zijn uitgenodigd om niet alleen de dialoog met de omgeving aan te gaan, maar ook met de (al dan niet tijdelijke) bewoners op de Kop van Schouwen. TFHMH is *Actueel* en *Experimenteel* als ook *Site Specific* én *Community Specific*.

TFHMH verweeft intrigerende kunst met het bijzondere landschap en wil zoals gezegd in zowel de fase van de wording van een kunstwerk als het tonen van een kunstwerk de inwoners van Burgh-Haamstede daar nadrukkelijk bij betrekken. Eigentijdse kunst vraagt (ook) om inbedding, gaat de relatie aan met het omringende sociaal-culturele weefsel. We richten ons daarbij op de deelname van onderscheiden doelgroepen (ouderen en jongeren). Partners hierbij zijn de *Stichting Maatschappelijk Werk en Welzijn Oosterschelderegio (SMWO)*, *Muziek Podium Zeeland (MPZ)*, *Dorpsraad Burgh-Haamstede*, basisscholen op de Kop van Schouwen.

Pilotprogramma 2021

In goed overleg met de diverse fondsen – het betreft een omvangrijk en avontuurlijk traject – is besloten om te starten met een pilot-programma. De pilot is bedoeld als een kort leertraject voor zowel curator als bestuur. Van 17 juli t/m 19 september hebben twee kunstenaars geëxposeerd:

- Gwen van den Bout van 17 juli t/m 15 augustus 2021 met 'Future Geology' met 281 bezoekers in de Bewaerschole. Haar werk gaat over de menselijke invloed op aarde en geologie in het bijzonder.

Foto: Gwen van den Bout

De realisatie van een buitenobject in deze periode is niet van de grond gekomen. Door de kunstenaar voorgestelde locaties bleken niet haalbaar of realistisch. De ene keer was er verwarring over het eigenaarschap van de grond, de andere keer zou plaatsing deel gaan uitmaken van een zware, tijdrovende procedure etc.. Het aanvragen van offertes voor vervaardigen kunstwerk liep, onder meer ziekte van de kunstenaar vertraging op. De nu gevonden oplossing is dat het te maken werk een plek zal krijgen in de tuin van de Bewaerschole. Een historische, ook voor het programma, plek. Naar verwachting zal dit beeld in het voorjaar 2022 geplaatst gaan worden voor een periode van twee jaar.

- Marinus van Dijke van 21 augustus t/m 19 september 2021 met 'Tekenen van veranderen' met 318 bezoekers in de Bewaerschole. Hij is er in het kader van TFHMH in geslaagd zijn levenswerk – hij observeert al 35 jaar het wel en wee in een bepaalde duinvallei in de duinen van Haamstede – in video, tekeningen, foto's en borduurwerk gemaakt door bezoekers (expositie Bewaerschole) en een sculptuur zichtbaar te maken.

-

Foto: Marinus van Dijke

De realisatie van een buitenobject is wat betreft ontwerp, uitvoering en plaats ruim binnen de tijd gebleven. Het verstrekken van een omgevingsvergunning door de gemeente bleek heel veel meer tijd te vragen dan voorzien. De vergunning is recent (oktober) toegekend. Het beeld is op 15 oktober 2021 geplaatst in het groengebied aan de Kloostertuin voor het appartementengebouw Zuiderduin en nabij het Alevo zorgcentrum in de wijk De Duinen van Haamstede.

Foto: Marinus van Dijke

- Op 6 november 2021 is het buitenbeeld van Marinus van Dijke feestelijk onthuld met een druk bezocht publieksprogramma. Meer dan 60 buurtbewoners, bewoners van Alevo zorgcentrum, genodigden en pers waren aanwezig bij de onthulling door Marie Jeanne Roebroek, leidinggevende a.i. bij Alevo zorgcentrum. Twee lezingen, één van kunstenaar Marinus van Dijke en één van plaatsgenoot en kenner van Haamstede en omgeving Ron Brink, plus een concert van cellist Martijn Kooiman in het naastgelegen kerkgebouw zorgden voor een mooie interactie tussen kunst, plek en plaatsgenoten. Het concert werd mogelijk gemaakt door Muziek Podium Zeeland, partner van de Bewaerscholen.

Foto: Lenet Verzijl

- Eerder werd op 23 oktober 2021 met een feestelijk op de buurt gericht programma de renovatie van de aanbouw van het gebouw Bewaerschole gevierd. De aanbouw (geen rijksmonument) van de Bewaerschole (rijksmonument) is dankzij een genereuze bijdrage van de Stichting Monumenten Schouwen-Duiveland/Stichting Renesse naar de eisen van de tijd heringericht. Toilet, pantry en de kleine expositieruimte zijn vernieuwd. Meer dan 55 buurtbewoners bezochten die middag het gebouw. Zij genoten van een kleine maar fijne tentoonstelling in de vernieuwde kleine expositieruimte van kunstenaar Bas van Damme en van een concert van het akoestisch Nederlandstalige duo Blind Vertrouwen. De week daarop hebben nog 28 buurtgenoten en belangstellenden een rondleiding gekregen.

Foto: Jeanne Wessels

- Op 2 en 8 december 2021 heeft de Bewaerscholen in het kader van het publieksprogramma TFHMH nog een tweetal lezingen verzorgd voor de deelnemers aan het Odensehuis/Molenberg project. De Molenberg biedt wekelijks op de donderdagochtend een laagdrempelige ontmoetingsplek voor iedereen die zelf of in zijn of haar omgeving te maken heeft met beginnende dementie of geheugenproblemen. Deelnemers wordt onder de noemer 'Kunst en Cultuur' een rijk programma aan lezingen over een historisch of cultureel onderwerp aangeboden. De kunstenaars die in het kader van TFHMH binnen en buiten de Bewaerscholen exposeren verzorgen een lezing in de Molenberg en (desgewenst) aansluitend een excursie in de Bewaerscholen. In 2021 hebben Bas van Damme en Marinus van Dijke ieder op hun wijze een kant van de beeldende kunst in relatie tot Schouwen-Duiveland belicht.

Wintertentoonstelling in kader bijprogramma's

Van 10 december tot en met 26 december 2021 exposeert kunstenaar Marie-José Robben onder de noemer Amsterdam – Schouwen-Duiveland werk in de Bewaerscholen. Marie-José Robben is een jaar geleden verhuisd naar een fraai historisch onderkomen (atelier, galerie en woonruimte) in Ellemeet.

De expositie heeft ruime aandacht gekregen in de regionale pers en is goed bezocht met 80 bezoekers.

Bezoekersaantallen 2021

De activiteiten die doorgang hebben gevonden zijn in totaal bezocht door 1240 mensen. Gegeven alle beperkingen stemt dit aantal tot tevredenheid.

Leerpunten pilotprogramma

De resultaten van de heropening van het gebouw en de twee exposities zijn enerzijds, zie de aantallen bezoekers in coronatijd en de ruime aandacht in de media, hoopgevend anderzijds heeft de pilot ook onvolkomenheden, tekortkomingen aan het licht gebracht. Op meerdere fronten zowel artistiek als bestuurlijk en organisatorisch is de Bewaerscholen tegen grenzen aangelopen. Het bestuur heeft geconcludeerd dat een aantal zaken verbetering behoeft. Uitvoering van het verdere programma vraagt

– nog afgezien van nog noodzakelijke extra fondsen (aangevraagd) – om professionalisering van bestuur en organisatie als ook om versterking (zowel in de diepte als de breedte) van de artistieke leiding.

Versterking bestuur en organisatie

Het huidige bestuur bestaat sinds 2018 uit drie personen (onbezoldigd). De omvang van dit bestuur was afgestemd op het op jaarbasis organiseren van een aantal tentoonstellingen in de Bewaerschole. De verbreding (binnen-exposities en buitenroute met sculpturen) en verdieping [(inter-)nationalisering] van het aanbod vereist uitbreiding van het bestuur tot 7 personen. Het bestuur is er in relatief korte tijd in geslaagd om 4 nieuwe personen te vinden. De nieuwe bestuursleden/commissieleden brengen o.a. expertise en ervaring in op terreinen zoals subsidies aanvragen, vergunningen aanvragen, bevorderen burgerparticipatie, financiën, PR e.d. Formeel zal het nieuwe bestuur per 1 januari 2022 aantreden. De bestuursleden werken onbezoldigd. De tussenliggende tijd wordt gebruikt om de nieuwe bestuursleden in te werken.

De nieuwe organisatie staat inmiddels in de steigers. Er gaat gewerkt worden met commissies die verantwoordelijk zijn voor een bepaald beleidsonderdeel. De commissies kunnen op specifieke terreinen de artistieke leiding (zie verderop) bijstaan.

Kring van adviseurs

Verder is het bestuur drukdoende om een kring van adviseurs te organiseren. De Koninklijke Nederlandse Heidemaatschappij/Advies (contactpersoon Ad van Hees) en de stichting Maatschappelijk Werk, Welzijn Oosterschelderegio (contactpersoon Mels Hoogenboom) hebben al toegezegd. Kunstenaar Kees Wijker (27 jaar ervaring binnen de gerenommeerde tentoonstellingsruimte De Vleeshal in Middelburg) zal op persoonlijke titel en op incidentele basis de Stichting Bewaerschole adviseren.

Versterking artistieke leiding

De pilot heeft duidelijk gemaakt dat een omvangrijk en langjarige programma als *The Future Has Many Histories* vraagt om een ervaren en competente curator/programmamanager. De eerder voor het pilotprogramma aangestelde gastcurator Gwen van den Bout staat nog aan het begin van haar carrière. Met de selectie van de kunstenaars heeft zij een basisbijdrage geleverd aan het hoofdprogramma *The Future Has Many Histories*. Hiervoor zijn wij haar dankbaar. Alle partijen zijn het er inmiddels wel over eens dat versterking van de artistieke leiding prioriteit heeft. Deze versterking richt zich zowel op de inhoudelijke (kunstzinnige) aspecten als de organisatorische aspecten. Het gaat hier om bezoldigde functies (volgens de Fair Practice Code van het Mondriaanfonds)

In de periode oktober tot en met november 2021 is met meerdere (5) kandidaten gesproken. Alle kandidaten zagen de (grote) potentie van het komende programma. Het bestuur heeft na een zorgvuldige afweging gekozen voor een jonge, maar ervaren programmamanager/curator. Geeske Pluijmers heeft 7 jaar brede werkervaring binnen een internationaal vooraanstaand kunsteninstituut. Zij heeft zich in die periode beziggehouden met zowel de organisatorische als de artistieke kanten van het maken van tentoonstellingen. Als zelfstandig gevestigd kunstmanager heeft zij meerdere kunstprogramma's geleid.

Conclusie

De pilotfase heeft de Stichting Bewaerschole veel opgeleverd. We hebben aanvullende ervaring op kunnen doen voor het organiseren van een omvangrijk binnen- en buitenkunstprogramma als ook een publieksprogramma. Deze verwevenheid tussen actuele kunst en een (specifieke) omgeving en (lokale) bewoners lijkt een schot in de roos. Verder hebben we een beter zicht gekregen op de noodzakelijke randvoorwaarden voor het uitvoeren van dergelijke projecten. Het bestuur van de Stichting Bewaerschole is ervan overtuigd dat we met de lessen uit de pilot een goede uitgangspositie hebben gecreëerd voor een uitdagend, maatschappelijk, intellectueel en vooral ook artistiek uitdagend tweejarig programma.

Burgh-Haamstede,

27 december 2021

Bert Coenen

Bas van Damme

Roger Meij

Subsidieverstrekkers/partners

